

MORAL
TRIBES

พวกฉัน พวกมัน พวกเรา

Joshua D. Greene เขียน
วิลาสินี ฤกษ์ปภิมา เถอบส แปล

S.ALT

พวกฉัน พวกมัน พวกเรา
วิลาลินี ฤกษ์ปฏิมา เดอเบส

MORAL TRIBES
Joshua D. Greene

พิมพ์ครั้งแรก: สำนักพิมพ์ Salt, กรกฎาคม 2563
ราคา 485 บาท

คณะกรรมการ
โตมร ศุขปรีชา ที่ปรกร วุฒิปิทยามงคล สฤณี อาชวานันทกุล
สรณรัชฎ์ กาญจนะวณิชย์ แอลสิทธิ์ เวอร์การา สุธรรม ชรรmgrคิวิทย์

ผู้จัดการสำนักพิมพ์
ภสร์ธญา จิตต์สว่างดี

บรรณาธิการเล่ม
พรกวิรินทร์ แสงสินชัย

ออกแบบปก
wonderwhale
รูปเล่ม

สุปราณี อภัยแสน
พิสูจน์อักษร
ณัฐเมธี สัยเวช

จัดทำโดย

บริษัท ซอลท์ พับลิชชิง จำกัด
เลขที่ 63/168 ห้อง 534 ซอยวิภาวดี 16 แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

E-mail: saltpublishingth@gmail.com

Facebook: www.facebook.com/saltread

Twitter: www.twitter@SaltRead

Website: <http://www.salt.co.th/>

จัดจำหน่าย

บริษัท ซีอี็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน)
SE-EDUCATION PUBLIC COMPANY LIMITED
เลขที่ 1858/87-90 ถนนเทพรัตน แขวงบางนาใต้
เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260
โทรศัพท์ 0 2739 8000
โทรสาร 0 2826 8999
Website: <http://www.se-ed.com/>

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
Nation Library of Thailand Cataloging in Publication Data

กรีน, โจชัว.

พวกฉัน พวกมัน พวกเรา. -- กรุงเทพฯ : ซอลท์ พับลิชชิ่ง, 2563.

552 หน้า.

1. การกระทำทางสังคม. I. วิสาลินี ฤกษ์ปรีมา เดอบอส, ผู้แปล. II. ชื่อเรื่อง.
302.1

ISBN 978-616-8266-09-0

MORAL TRIBES

Copyright © 2013 by Joshua D. Greene.

Published by arrangement with Brockman, Inc.

ALL RIGHTS RESERVED

Thai language translation copyright © 2020 by Salt Publishing Co., Ltd.

สำหรับหน่วยงานรัฐ องค์กร สถาบันการศึกษา หรือบุคคลทั่วไป
ที่ต้องการสั่งซื้อหนังสือเป็นจำนวนมาก สามารถสั่งซื้อได้ในราคาลดพิเศษ
ติดต่อสั่งซื้อได้ที่หมายเลข 099 342 0558 หรือ E-mail: saltpublishingth@gmail.com

คำนำผู้แปล

การอยู่ร่วมกันบนโลกหรือในสังคมซึ่งประกอบไปด้วยผู้คนต่างชาติพันธุ์ ต่างศาสนา ต่างภาษา หรือการอยู่ร่วมกันในสังคมของคนชาติพันธุ์เดียวกันที่มีความคิดแตกต่างในแง่ของหลักความเชื่อและจริยธรรมนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย เราจึงเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งมากมาย นั่นก็เพราะว่าเราไม่สามารถตกลงกันได้ว่าจะไร้อุทหรือนิรันดร์ คำถามที่เกิดขึ้นก็คือเรามีปัญหาเกี่ยวกับความคิดเชิงจริยธรรมใช่หรือไม่ เราควรยุติความรู้สึกแบ่งพรรคแบ่งพวกเอาไว้ก่อนไหมและทำอะไรก็ตามที่จะทำให้เกิดผลประโยชน์โดยรวมอย่างดีที่สุด แต่คำว่า “ดีที่สุด” หมายถึงอะไร

งานเขียนของ โจชัว กรีน เล่มนี้พยายามอธิบายถึงปัญหาเชิงจริยธรรมและเสนอแนวคิดที่สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ จิตวิทยาและปรัชญาเพื่ออธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจเขามีวิธีการเขียนที่สอดแทรกอารมณ์ขันและในขณะเดียวกันก็ให้ความรู้ทั้งเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ โดยใช้การเปรียบเทียบและแสดงตัวอย่างจากผลงานวิจัยมากมายเพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพที่ชัดเจน ในฐานะผู้แปล ดิฉันเชื่อว่าหลังจากอ่านหนังสือเล่มนี้แล้วผู้อ่านคงจะมีความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้นเกี่ยวกับการทำงานของกลไกทางจริยธรรมและปัญหาจริยธรรมในสังคม อีกทั้งได้แง่คิดและมุมมองที่น่าสนใจและนำไปสู่การอภิปรายต่อไปเพื่อช่วยกันพัฒนาสร้างสังคมที่มีความสุขในการอยู่ร่วมกัน

ในโอกาสนี้ ดิฉันขอขอบคุณสำนักพิมพ์ Salt คุณพรกวิรินทร์ แสงสินชัย บรรณาธิการเล่มและทีมงานทุกท่าน อีกทั้งขอขอบคุณคุณ พรเพ็ญ ศิริชัยเอกวัฒน์และคุณวัชรวิลา เอกจิน ผู้ให้ความช่วยเหลือยามต้องการเสมอมา หากมีข้อผิดพลาดในการแปลประการใด ขออภัยอย่างสูงมา ณ ที่นี้

แต่แอนเดรีย

มนุษย์จะดีขึ้นได้เมื่อเราบอกให้เขาทราบว่าตัวเขาเป็นอย่างไร
— อันตอน เซคอฟ

😊 ปรัชญาของศตวรรษหนึ่งคือสามัญสำนึกของศตวรรษต่อมา 😊
— คุณก็เสียชีวิต ร้านไทเกอร์นุ้เดิลส์ เมืองพรินซ์ตัน รัฐนิวเจอร์ซีย์

สารบัญ

บทนำ: โศกนาฏกรรมแห่งสามัญสำนึกทางจริยธรรม	13

ภาค I ปัญหาเชิงจริยธรรม

1. โศกนาฏกรรมแห่งทริพยากรสาธารณะ	37
2. กลไกทางจริยธรรม	48
3. ปัญหาความขัดแย้งในกุ่มหญ้าแห่งใหม่	96

ภาค II จริยธรรมเร็วและช้า

4. ปรัชญาจากรถรางศาสตร์	145
5. ประสิทธิภาพ ความยืดหยุ่น และสมอง 2 กระบวนการ	179

ภาค III หลักการร่วม

6. แนวคิดเยี่ยมยอด	197
7. แสวงหาหลักการร่วม	233
8. พบหลักการร่วม	255

ภาค IV คำครหาทางจริยธรรม

9. การกระทำที่น่าตกใจ	283
10. ความถูกต้องและความยุติธรรม	339

ภาค V วิธีแก้ปัญหาวงจริยธรรม

11. ปฏิบัตินิยมเชิงลึก	383
12. เหนือกว่าจริยธรรมแบบเล็งแล้วกด: กฎ 6 ข้อสำหรับคนเลี้ยงสัตว์ยุคใหม่	461
กิตติกรรมประกาศ	471
หมายเหตุ	474
บรรณานุกรม	516
เกี่ยวกับผู้เขียน	546
เกี่ยวกับผู้แปล	547
รู้จักกับ SALT	548

บทนำ

โศกนาฏกรรมแห่งสามัญสำนึก ทางจริยธรรม

คนเลี้ยงสัตว์เผ่าหนึ่งเลี้ยงแกะอยู่บนทุ่งหญ้าสาธารณะทางทิศตะวันออกเฉียงของป่าครีมี กฎเกณฑ์ที่นี่เรียบง่าย แต่ละครอบครัวมีแกะจำนวนเท่ากัน พวกเขาส่งตัวแทนไปอยู่ในสภาอาวุโสซึ่งทำหน้าที่ปกครองดูแลทุ่งหญ้าแห่งนี้ ตลอดเวลาที่ผ่านมา สภาได้ตัดสินเรื่องยากๆ หลายอย่าง เช่น ครอบครัวหนึ่งหันไปเลี้ยงแกะพันธุ์ใหญ่ ดังนั้นจึงใช้พื้นที่บนทุ่งหญ้ามากขึ้น หลังจากถกเถียงกันคร่ำครึยดพิกใหญ่ สภาอาวุโสก็สั่งห้ามทำเช่นนั้น อีกครอบครัวหนึ่งถูกจับได้ว่าวางยาฆ่าแกะของเพื่อนบ้าน พวกเขาถูกลงโทษอย่างหนัก บางคนบอกว่าหนักเกินไป บางคนบอกว่ายังไม่หนักพอ แม้จะมีปัญหาต่างๆ เหล่านี้ เผ่าทางทิศตะวันออกเฉียงก็ยังอยู่รอดมาได้และครอบครัวต่างๆ เจริญรุ่งเรือง บางครอบครัวมั่งคั่งกว่าครอบครัวอื่น

ด้านทิศตะวันตกของป่ามีเผ่าอีกเผ่าอาศัยอยู่ และคนเลี้ยงสัตว์ก็ใช้ประโยชน์จากทุ่งหญ้าอีกทุ่งร่วมกัน อย่างไรก็ตาม จำนวนฝูงสัตว์ของแต่ละบ้านในเผ่านี้ขึ้นอยู่กับขนาดครอบครัว เผ่านี้ก็มีสภาอาวุโสที่ทำ

หน้าที่ตัดสินเรื่องยากๆ เช่นกัน ครอบครัวหนึ่งมีลูกมากถึง 12 คน ซึ่งนับว่ามากกว่าครอบครัวอื่นทั้งหมด บางคนร้องเรียนว่าครอบครัวนี้ใช้พื้นที่ทุ่งหญ้ามากเกินไป อีกครอบครัวหนึ่งล้มป่วย ลูกของพวกเขาเสียชีวิตไป 5 คนจากทั้งหมด 6 คนภายในปีเดียว บางคนคิดว่าไม่ยุติธรรมที่ตอกย้ำความโชคร้ายของพวกเขาด้วยการลดสินทรัพย์ลงมากกว่าครึ่งหนึ่ง แม้จะมีปัญหาต่างๆ เหล่านี้ เฝ้าทางทิศตะวันตกก็อยู่รอดมาได้ และครอบครัวต่างๆ เจริญรุ่งเรือง บางครอบครัวมั่งคั่งกว่าครอบครัวอื่น

ด้านทิศเหนือของป่าเป็นที่อยู่ของอีกเฝ้าหนึ่ง ที่นี่ไม่มีทุ่งหญ้าที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน แต่ละครอบครัวมีที่ดินล้อมรั้วเป็นของตัวเอง ที่ดินเหล่านี้มีขนาดและความอุดมสมบูรณ์แตกต่างกันไป สาเหตุส่วนหนึ่งที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะคนเลี้ยงสัตว์ทางเหนือบางคนฉลาดและขยันมากกว่าคนอื่น หลายคนขยายอาณาเขตที่ดินโดยใช้เงินที่ออมไว้ซื้อที่ดินจากเพื่อนบ้านที่มีฐานะด้อยกว่า คนเลี้ยงสัตว์ทางเหนือบางคนมีฐานะด้อยกว่าคนอื่นเพราะพวกเขาโชคร้าย ทั้งที่พยายามอย่างสุดความสามารถแต่ก็ยังสูญเสียสัตว์ที่เลี้ยงไว้หรือเสียลูกเนื่องจากโรคภัยไข้เจ็บ แม้กระนั้นก็มีคนเลี้ยงสัตว์บางคนโชคดีเป็นพิเศษ พวกเขาเป็นเจ้าของที่ดินขนาดใหญ่ที่อุดมสมบูรณ์ ไม่ใช่เพราะฉลาดเหนือชั้นหรือขยันมาก แต่เป็นเพราะพวกเขาได้รับมรดกมา สภาพอาวุธโสทางเหนือไม่ต้องทำอะไรมาก เพียงแค่ดูแลให้คนเลี้ยงสัตว์ทำตามสัญญาที่ให้ไว้และเคารพสินทรัพย์ของผู้อื่น ความแตกต่างทางฐานะอันมหาศาลของครอบครัวทางเหนือก่อให้เกิดข้อขัดแย้งไม่น้อย แต่ละปีมีผู้คนทางเหนือล้มตายเพราะความหนาวเย็นและขาดแคลนอาหารช่วงฤดูหนาว อย่างไรก็ตาม แม้จะมีปัญหาต่างๆ เหล่านี้ เฝ้าทางเหนือก็อยู่รอดมาได้ ครอบครัวส่วนใหญ่เจริญรุ่งเรือง บางครอบครัวมั่งคั่งกว่าครอบครัวอื่น

เฝ้าที่สี่อาศัยอยู่ทางทิศใต้ของป่า พวกเขาใช้ทุ่งหญ้าร่วมกันและใช้ประโยชน์จากสัตว์ร่วมกันด้วย สภาพอาวุธโสของพวกเขาทำงานหนัก

ผู้อาวุโสจัดการดูแลฝูงสัตว์ของเผ่า มอบหมายงานให้คนทำและตรวจตราการทำงานของคนเหล่านั้น ผลผลิตจากแรงงานถูกแบ่งปันให้สมาชิกในเผ่าอย่างเท่าเทียมกัน นี่เป็นต้นเหตุของข้อขัดแย้งอย่างมาก เพราะสมาชิกในเผ่าบางคนเฉลี่ยจลตและขยันมากกว่าคนอื่น ๆ สภาอาวุโสได้ยื่นคำร้องเรียนไม่น้อยเรื่องคนงานเกียจคร้าน อย่างไรก็ตามก็ดี สมาชิกส่วนใหญ่ขยันขันแข็ง บางคนมาทำงานเพราะเห็นแก่ส่วนรวม บางคนทำเพราะเกรงคำครหาของเพื่อนบ้าน แม้จะมีปัญหาต่าง ๆ เผ่าทางใต้ก็อยู่รอดมาได้ โดยเฉลี่ยแล้วครอบครัวของเผ่านี้ไม่ได้ร่ำรวยเท่าเผ่าทางเหนือ แต่พวกเขามีความเป็นอยู่ดีในระดับหนึ่ง และทางใต้ไม่มีใครล้มตายเพราะความหนาวเย็นหรือขาดแคลนอาหารช่วงฤดูหนาว

ช่วงฤดูร้อนปีหนึ่ง เกิดไฟไหม้ใหญ่ทั่วป่าจนเหลือแต่เถาถ่าน จากนั้นมีฝนตกหนัก และในเวลาไม่นาน ผืนดินที่เคยมีต้นไม้แน่นชนิดก็กลับกลายเป็นเนินเขาที่เต็มไปด้วยต้นหญ้า เหมาะสำหรับให้สัตว์และเล็มเผ่าต่าง ๆ ที่อยู่แถบนั้นต่างรีบมาจับจองเป็นเจ้าของที่ดิน นั่นเป็นต้นเหตุของข้อขัดแย้งมากมาย เผ่าทางใต้ประกาศว่าทุ่งหญ้าแห่งใหม่นี้เป็นของทุกคนและต้องใช้ประโยชน์ร่วมกัน พวกเขาก่อตั้งสภาปกครองขึ้นใหม่เพื่อบริหารจัดการทุ่งหญ้าและเชิญชวนให้เผ่าอื่น ๆ ส่งตัวแทนมาเผ่าทางเหนือเอาชนะข้อเสนอดังกล่าว ขณะที่เผ่าทางใต้กำลังคิดแผนการใหญ่ เผ่าทางเหนือก็ลงมือสร้างบ้านและกำแพงหิน รวมทั้งปล่อยสัตว์ออกมาเล็มหญ้า เผ่าทางตะวันออกและตะวันตกก็ทำเช่นเดียวกันแต่ไม่ฮึกเหิมเท่าเผ่าทางเหนือ บางครอบครัวก็ส่งตัวแทนมายังสภาใหม่

เผ่าทั้งสี่ต่อสู้กันดุเดือดจนสูญเสียชีวิตไปมากมายทั้งคนและสัตว์ เหตุทะเลาะเบาะแว้งเล็กน้อยกลายเป็นข้อวิวาทรุนแรงและนำไปสู่การรบอันนองเลือด แกะตัวหนึ่งของเผ่าทางใต้เล็ดลอดไปอยู่ในทุ่งหญ้าของเผ่าทางเหนือ พวกเขาหนีแกะมาคืน ต่อมาแกะอีกตัวของเผ่าทางใต้เล็ดลอดไปอีก เผ่าทางเหนือเรียกร้องเงินเพื่อแลกกับการส่งคืนแกะ เผ่าทางใต้

ไม่ยอมจ่าย เผ่าทางเหนือจึงฆ่าแกะตัวนั้น เผ่าทางใต้จับแกะของเผ่าทางเหนือไป 3 ตัวและฆ่ามัน เผ่าทางเหนือจึงจับแกะของเผ่าทางใต้ไป 10 ตัวและฆ่ามัน เผ่าทางใต้เผ่าไร้ของชาวเหนือและทำให้เด็กคนหนึ่งเสียชีวิต ชาวเหนือ 10 ครอบครัวบุกไปยังที่ประชุมของชาวใต้และเผ่าที่นั่น ทำให้มีชาวใต้เสียชีวิตหลายสิบคนรวมทั้งเด็กจำนวนมาก พวกเขาใช้ความรุนแรงและการล้างแค้นต่อสู้กันไปมา ทำให้เนินเขาสีเขียวนองไปด้วยเลือด

ที่แย่ไปกว่านั้นคือ เผ่าจากดินแดนไกลโพ้นเดินทางมาจับจองทุ่งหญ้าแห่งใหม่ เผ่าหนึ่งอ้างว่าทุ่งหญ้าแห่งใหม่นี้เป็นของขวัญที่พระเจ้ามอบให้พวกเขา โดยบอกว่ามีคำทำนายเรื่องไฟไหม้ป่าและเรื่องภูเขาสีเขียวไว้ในพระคัมภีร์ของพวกเขา ส่วนอีกเผ่าอ้างว่าทุ่งหญ้าแห่งใหม่เป็นบ้านเกิดบรรพบุรุษของตน ซึ่งถูกขับไล่ออกไปเมื่อหลายยุคสมัยก่อนหน้าที่จะมีผืนป่า เผ่าต่างๆ ที่เดินทางมาที่นี่มีกฎเกณฑ์และธรรมเนียมปฏิบัติซึ่งคนนอกเผ่ามองว่าแปลกหรือน่าขบขัน ไม่ว่าจะเป็นการไม่ให้แกะดำนอนในคอกเดียวกับแกะขาว ผู้หญิงต้องปิดตมูเมื่ออยู่ในที่สาธารณะ วันพุธห้ามร้องเพลงเด็ดขาด ชายคนหนึ่งร้องเรียนว่าหญิงเพื่อนบ้านเผยตมูเปลือยเปล่าตอนเลี้ยงแกะ เป็นการล่อตาล่อใจบรรดาบุตรชายของเขา หญิงคนนั้นไม่ยอมปิดบังตมูของเธอ นั่นจึงทำให้เพื่อนบ้านผู้เคร่งศาสนาเดือดดาลมาก เด็กหญิงเล็กๆ คนหนึ่งบอกเด็กชายคนหนึ่งว่าพระเจ้าที่ครอบครัวของเขานับถือนั้นไม่มีจริง เด็กชายคนนั้นตกใจและเล่าเรื่องนี้ให้พ่อฟัง พ่อจึงไปตำหนิพ่อของเด็กหญิง พ่อของเด็กหญิงปกป้องลูกสาวโดยชมเชยความเฉลียวฉลาดของลูกและไม่ยอมขอโทษ เขาจึงถูกสังหารเพราะเป็นกฎของเผ่าที่เขาไปสบประมาท และนั่นจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการวิวาทนองเลือดอีกรอบ

แม้จะทะเลาะเบาะแว้งกันประจำ แต่คนเลี้ยงสัตว์บนทุ่งหญ้าแห่งใหม่นี้มีความคล้ายคลึงกันมากอยู่หลายประการ ที่เห็นได้ชัดคือพวกเขาต้องการสิ่งเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นครอบครัวที่มีสุขภาพแข็งแรง อาหารที่อร่อยและมีประโยชน์ ที่อยู่อาศัยที่สะดวกสบาย เครื่องมือทุ่นแรง เวลาสำหรับพักผ่อนสังสรรค์กับเพื่อนและสมาชิกในครอบครัว คนเลี้ยงสัตว์ทุกคนล้วนชอบฟังเพลงและเรื่องราวเกี่ยวกับพระเอกและผู้ร้าย ยิ่งไปกว่านั้นคือแม้พวกเขาจะสู้รบกันแต่สมองก็มีวิธีคิดเหมือนกัน สิ่งที่คนเหล่านี้มองว่าไม่ยุติธรรมทำให้พวกเขารู้สึกโกรธและเจ็บปวดใจ และทั้งความยุติธรรมกับผลประโยชน์ส่วนตัวก็เป็นแรงผลักดันให้พวกเขาต่อสู้ คนเลี้ยงสัตว์ไม่เพียงต่อสู้เพื่อตนเองแต่ยังสู้เพื่อครอบครัว มิตรสหาย และเพื่อนร่วมเผ่า พวกเขาสู้เพื่อศักดิ์ศรีและคงจะรู้สึกอับอายถ้าไม่ทำเช่นนั้น พวกเขา รักษาเกียรติยิ่งชีพ ตัดสินคนอื่น ๆ จากการกระทำ และชอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

แม้จะมีความแตกต่าง แต่เผ่าทั้งหลายในทุ่งหญ้าแห่งใหม่ก็มีความค่านิยมหลักเหมือนกัน ไม่มีเผ่าใดโดยอมรับความเห็นแก่ตัวสุดขีดของสมาชิก และไม่มีเผ่าใดคาดหวังว่าสมาชิกจะปราศจากความเห็นแก่ตัวโดยสิ้นเชิง แม้กระทั่งเผ่าทางใต้ซึ่งใช้ประโยชน์จากสัตว์ร่วมกัน คนงานก็ยังมีเวลาร่างยามเย็นเพื่อทำกิจธุระของตน ไม่มีเผ่าใดโดยอมให้สมาชิกทั่วไปพูดปด ลักขโมย หรือทำร้ายผู้อื่นได้ตามใจชอบ (อย่างไรก็ตาม บางเผ่าก็มีอภิสิทธิ์ชนบางคนที่มีอิสระทำตามอำเภอใจได้)

เผ่าทั้งหลายในทุ่งหญ้าแห่งใหม่วุ่นวายอยู่กับความขัดแย้งรุนแรงและบ่อยครั้งถึงขั้นนองเลือด ทั้งที่ทุกคนต่างก็ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรมตามแบบของตัวเอง การต่อสู้ของพวกเขาไม่ได้มีพื้นฐานจากความเห็นแก่ตัว แต่ต่อสู้เพราะมีความเห็นต่างเกี่ยวกับจริยธรรมทางสังคมว่ามันควรเป็นอย่างไร สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่แค่ความเห็นต่างในกลุ่มปัญญาชนเท่านั้น แม้ว่าเหล่าปัญญาชนจะมีความเห็นต่างกันอยู่ด้วย แนวคิดของแต่ละเผ่า